

พระพุทธศาสนา

๑
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ม.๒

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

พระพุทธศาสนา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

พระมหาภูมิจัย วชิรเมธี.

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒.--
กรุงเทพฯ : แม็คเอดูเคชั่น, ๒๕๖๒.

๑๓๖ หน้า.

๑. พระพุทธศาสนา--การศึกษาและการสอน (มัธยมศึกษา). I. พระมหา-
อมรวิชัย ชาติกรเมธี, ผู้แต่งร่วม. II. ชื่อเรื่อง.

๒๕๕.๓๐๗

ISBN 978-616-345-091-3

พิมพ์ครั้งที่ ๒

สงวนลิขสิทธิ์ : ตุลาคม ๒๕๖๒

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ห้ามลอกเลียนไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของ
หนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร

จัดทำโดย

MAC EDUCATION

ส่งชานันต์ติ่งจ่าย ไพรชนีย์ลาดพร้าว

ในนาม บริษัท แม็คเอดูเคชั่น จำกัด

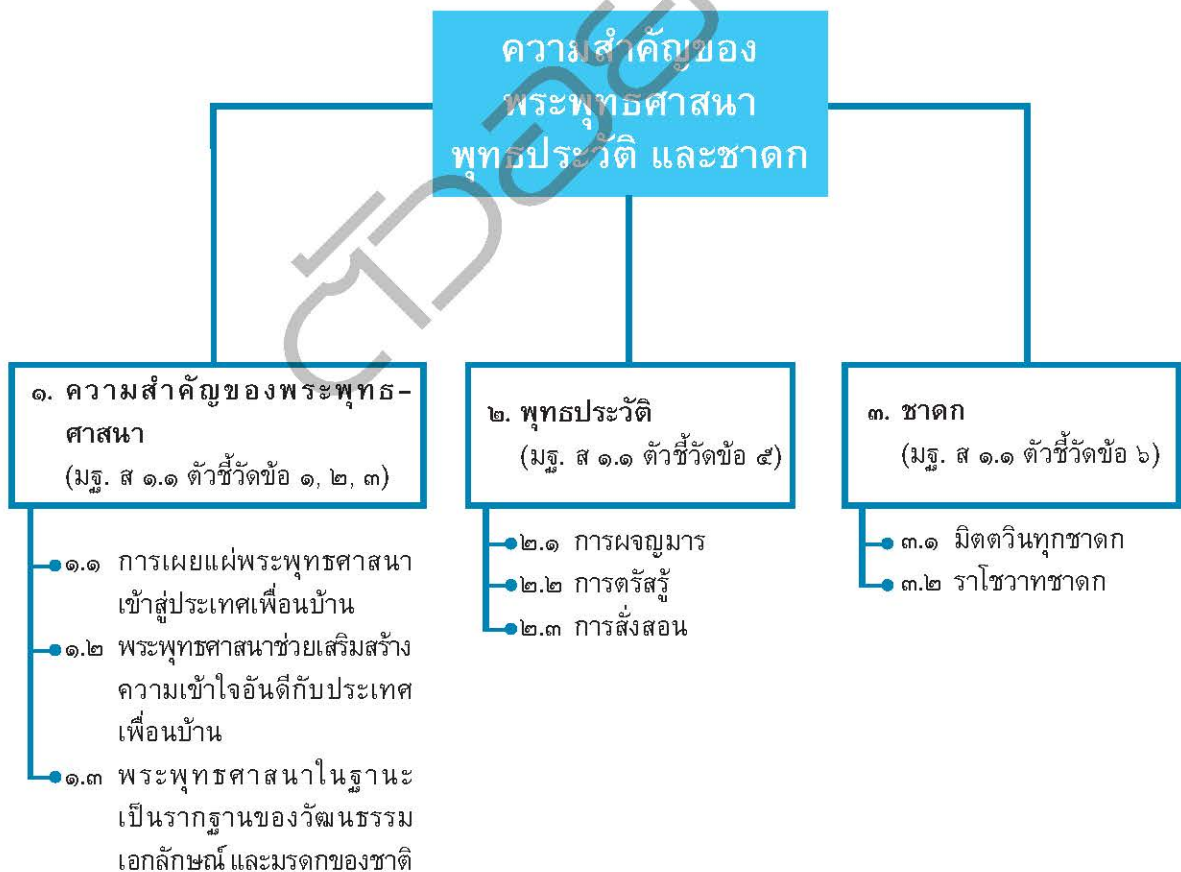
เลขที่ ๙/๙๙ อาคารแม็ค ซอยลาดพร้าว ๓๘ ถนนลาดพร้าว แขวงจันทระเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

☎ ๐-๒๙๓๘-๒๐๒๒-๗ โทรสาร ๐-๒๙๓๘-๒๐๒๘

E-mail : macpress@MACEducation.com www.MACEducation.com

พิมพ์ที่ : บริษัท ดับเบิลบี เพรส จำกัด

ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา พุทธประวัติ และชาดก

ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้าน (มฐ. ส ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑)
๒. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน (มฐ. ส ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๒)
๓. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติและมรดกของชาติ (มฐ. ส ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๓)
๔. วิเคราะห์พุทธประวัติหรือประวัติศาสดาของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (มฐ. ส ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๔)
๕. วิเคราะห์และประพจน์ตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด (มฐ. ส ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๕)

๑. ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

๑.๑ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

นับจากพระพุทธเจ้าได้ประกาศพระศาสนาในชมพูทวีป (อินเดีย) ภายหลังจากการตรัสรู้ พระพุทธศาสนาก็เจริญรุ่งเรืองมาโดยลำดับ จวบจนยุคสมัยของพระเจ้าอโศกมหาราช จึงได้มีการส่งสมณทูตจำนวน ๙ สาย ออกไปประกาศพระพุทธศาสนายังต่างแดน (ราว พ.ศ. ๒๓๔) ทำให้พระพุทธศาสนาแผ่ขยายไปยังดินแดนต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งครั้งนั้นเรียกกันว่า “ดินแดนสุวรรณภูมิ” ก็เป็นหนึ่งในจำนวน ๙ สาย นับแต่นั้นมาพระพุทธศาสนาก็เจริญรุ่งเรืองอยู่ในดินแดนสุวรรณภูมิ หรือในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาจนถึงทุกวันนี้

พระพุทธศาสนาในประเทศพม่า (เมียนมา)

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศพม่า (เมียนมา)

ในครั้งที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงส่งพระโสณะและพระอุตตระมาประกาศพระพุทธศาสนายังดินแดนสุวรรณภูมิในราว พ.ศ. ๒๓๔ นั้น นักปราชญ์ฝ่ายพม่าเชื่อกันว่าสุวรรณภูมิในครั้งนั้นได้แก่ “เมืองสะเทิม” ในตอนใต้ของประเทศพม่า แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าพระพุทธศาสนาได้เจริญแพร่หลายอยู่ในยุคนั้น

แต่หลักฐานที่ปรากฏชัดในเวลาต่อมาระบุว่า พระพุทธศาสนาเถรวาทได้แผ่ขยายเข้าสู่ประเทศพม่าในราวพุทธศตวรรษที่ ๖ เพราะได้พบคำจารึกภาษาบาลีในตอนใต้ของประเทศพม่า ต่อมาจึงมีการนำเอาพระพุทธศาสนาเถรวาทเข้ามาเผยแผ่ในประเทศพม่า ทำให้พระพุทธศาสนาทั้งสองนิกายเจริญแพร่หลายในประเทศพม่าควบคู่กันมาเป็นเวลาหลายศตวรรษ

ในพุทธศตวรรษที่ ๑๖ พระเจ้าอโนรธามหาราชหรืออโนรธามังช่อ ได้สถาปนาอาณาจักรพุกามขึ้น พระองค์ทรงมีพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนาเถรวาทเป็นอย่างมาก จึงได้ส่งเสริมและทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาในแทบทุก ๆ ด้าน เช่น ทรงแลกเปลี่ยนศาสนทูตกับประเทศศรีลังกา นำพระไตรปิฎกจากศรีลังกามาชำระสอบทานกับฉบับที่ได้จากเมืองสะเทิม นอกจากนี้ พระองค์ยังส่งเสริมการศึกษาของพระสงฆ์ด้วยการส่งพระสงฆ์ไปศึกษายังประเทศศรีลังกา ทรงอุปถัมภ์บำรุงวัดวาอาราม ตลอดจนศิลปกรรมต่าง ๆ ในทางพระพุทธศาสนาอีกเป็นอันมาก

จนเมืองพุกามเต็มไปด้วยวัดวาอารามและพระธาตุเจดีย์ทั่วทุกทิศ จากการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจของพระองค์ในด้านพระศาสนานี้เองที่ทำให้พระเกียรติคุณของพระองค์โดดเด่นเป็นที่ปรากฏมาจนทุกวันนี้

พ.ศ. ๑๘๓๑ อาณาจักรพุกามได้เสื่อมสลายลงจากการรุกรานของกุบไลข่าน หลังจากนั้นแม้บ้านเมืองจะระส่ำระสายแต่พระพุทธศาสนาก็ยังคงเจริญรุ่งเรืองอยู่ จนถึงรัชกาลพระเจ้าธรรมเจดีย์ (พ.ศ. ๒๐๐๔-๒๐๓๕) จึงได้มีการฟื้นฟูและทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาเถรวาทขึ้นอีกครั้ง และในยุคนี้ได้มีการส่งเสริมการศึกษาพระอภิธรรมจนรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก

พ.ศ. ๒๔๑๕ ในยุคมัยของพระเจ้ามินดง ได้มีการแปลพระไตรปิฎกครั้งใหญ่ และมีการทำสังคายนาครั้งที่ ๕ ขึ้น ณ กรุงมณฑลเลย์ โดยได้จารึกพระไตรปิฎกลงในแผ่นหินอ่อนถึง ๗๒๙ แผ่น ต่อมาในสมัยของพระเจ้าสีป่อ (พระเจ้าธีบอ) ประเทศพม่าตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษ สถาบันกษัตริย์ล่มสลาย แม้ว่าพระพุทธศาสนาจะได้รับผลกระทบเป็นอย่างมากแต่ชาวพม่ายังคงเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแน่นแฟ้น เมื่อได้รับเอกราชใน พ.ศ. ๒๔๙๑ รัฐบาลพม่าจึงได้ฟื้นฟูพระพุทธศาสนาขึ้นมาอีกครั้ง

เจดีย์ชเวดากอง ถือเป็นเจดีย์ที่สำคัญที่สุดของประเทศพม่า

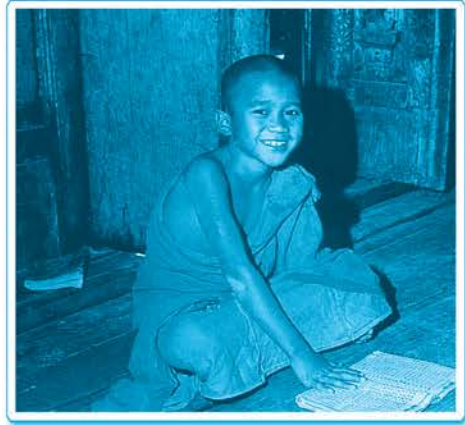
การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศพม่า (เมียนมา) ในปัจจุบัน

หลังจากที่ได้รับเอกราชจากประเทศอังกฤษเมื่อวันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๑ รัฐบาลพม่าได้พยายามฟื้นฟูและทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่

๑. จัดทำสังคายนาครั้งที่ ๖ ใน พ.ศ. ๒๔๙๗ โดยนิมนต์พระเถระและผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนาจากนานาประเทศไปร่วมเป็นจำนวนมาก โดยรัฐบาลพม่าได้อาราธนาท่านพุทธทาสภิกขุจากประเทศไทยไปปาฐกถาธรรมพิเศษเป็นภาษาอังกฤษ เรื่อง “ลักษณะที่นำอิศริยย์บางประการของพระพุทธศาสนาแบบเถรวาท” ในครั้งนี้ด้วย

๒. ส่งเสริมการศึกษาคณะสงฆ์ โดยเฉพาะ การศึกษาอภิธรรม นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้มีการ ตั้งสำนักวิปัสสนากรรมฐานขึ้นทั่วประเทศ เป็นเหตุ ให้การศึกษาวิปัสสนากรรมฐานในประเทศไทยมา (สายพองหนอ-ยุบหนอ) เจริญรุ่งเรือง และได้รับความนิยมนำแพร่หลายไปทั่วโลก เนื่องจากมีผู้คน จากประเทศต่าง ๆ ทั้งประเทศในแถบเอเชีย ยุโรป และอเมริกาเดินทางไปศึกษาวิปัสสนากรรมฐาน ยังประเทศพม่า แล้วนำกลับไปเผยแผ่ยังประเทศ ของตนเป็นจำนวนมาก ซึ่งรวมทั้งประเทศไทยด้วย

ชาวพม่านิยมนำเด็ก ๆ บวชเรียน เพื่อศึกษาพระธรรมวินัย

๓. ส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี เช่น ให้ความสำคัญต่อการต่อศาสนาสถาน เป็นต้นว่าเวลาเข้าไปในวัดหรือลานพระเจดีย์ ทุกคนจะต้องถอดรองเท้าเริ่มตั้งแต่เข้าเขตวัดหรือ เขตเจดีย์ ไม่เว้นแม้แต่ถุงน่องและถุงเท้า ไม่อนุญาติให้สวมกางเกงขาสั้นหรือกระโปรงสั้นเข้า ศาสนสถาน เป็นต้น นอกจากนี้วิถีชีวิตประจำวันของชาวพม่ายังผูกพันอยู่กับพระพุทธศาสนา อย่างแน่นแฟ้น เป็นวิถีชีวิตแบบชาวพุทธ เช่น ก่อนไปทำงานนอกบ้านและหลังเลิกงานชาวพม่า ส่วนใหญ่จะไปแวะที่วัดก่อนทุกครั้ง ทั้งนี้เพื่อไปกราบพระธาตุเจดีย์ไหว้พระสวดมนต์ สมาทานศีล นั่งสมาธิภาวนา เป็นต้น

พระพุทธศาสนาในประเทศไทย

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในราวพุทธศตวรรษที่ ๘ สมัยที่อาณาจักรฟูนัน กำลังรุ่งเรือง โดยผ่านทางพ่อค้าจากประเทศจีนและประเทศอินเดียที่มาติดต่อค้าขายกับประเทศ กัมพูชา พระพุทธศาสนาในยุคนี้เป็นพระพุทธศาสนาแบบมหายาน ซึ่งแต่เดิมชนแถบนี้นับถือ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ดังนั้นเมื่อพระพุทธศาสนาเข้าไปถึงจึงเกิดการผสมผสานกันเข้า ทำให้ ชาวกัมพูชาในยุคดังกล่าวนับถือศาสนาพราหมณ์และพระพุทธศาสนาปะปนกันอยู่โดยมาก ครั้นถึงยุคเจนละพระพุทธศาสนาได้เสื่อมลง เนื่องจากกษัตริย์ในยุคนี้หันไปนิยมเลื่อมใสใน ศาสนาฮินดู

ต่อมาเมื่อพระเจ้าชัยวรมันที่ ๑ ได้สถาปนาพระนครวัด (Angkor) หรืออาณาจักรกัมพูชา ขึ้น การยอมรับของขอมได้รุ่งเรืองขึ้นจนถึงขีดสุด (พ.ศ. ๑๓๔๕-๑๔๗๕) ในยุคนี้พระพุทธศาสนา มหายานจึงกลับมาเจริญรุ่งเรืองเคียงคู่กับศาสนาฮินดูอีกครั้ง

ในสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ (พ.ศ. ๑๗๒๔-๑๗๖๒) พระพุทธศาสนามหายานได้เจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก จะเห็นได้หลังจากที่พระองค์ให้สร้างพระนครขึ้นเป็นราชธานี ทรงโปรดฯ ให้สร้างวัดวาอารามและปราสาทต่าง ๆ ทั่วราชอาณาจักร เพื่อถวายไว้เป็นพุทธบูชา โดยเฉพาะพุทธวิหารบายนหรือปราสาทบายน ซึ่งรายล้อมไปด้วยหินแกะสลักเป็นพระพักตร์พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรถึง ๒๑๖ พระพักตร์ (ปัจจุบันปราสาทหินนครวัด นครธมนับเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลก) นอกจากนี้ยังคงอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาในทุก ๆ ด้าน และทรงมีพระราชจริยวัตรเช่นเดียวกับพระเจ้าอโศกมหาราช คือ ทรงตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่อาณาประชาราษฎร์ เช่น สร้างโรงพยาบาล สร้างสระน้ำ สร้างที่พักริมทางและสิ่งสาธารณูปโภคอีกเป็นอันมาก

ปราสาทหินนครวัดนครธม โบราณสถานที่มีชื่อเสียงของประเทศกัมพูชา และถือเป็นหนึ่งในสิ่งมหัศจรรย์ของโลก

ต่อมาเมื่อพระนครล่มสลาย เมืองหลวงของอาณาจักรกัมพูชาจึงย้ายมาตั้งที่กรุงพนมเปญ เกิดศึกสงครามภายในอยู่เป็นระยะ ๆ จึงทำให้พระพุทธศาสนาได้รับความเสื่อมโทรมลงตามลำดับ จนถึง พ.ศ. ๒๓๘๔ ซึ่งเป็นยุคสมัยของพระเจ้าหริรัศมีรามาชิตี (นักองตวง) พระพุทธศาสนาจึงได้รับการฟื้นฟูขึ้นอีกครั้ง โดยการนำของพระสงฆ์ชาวกัมพูชาซึ่งเดินทางมาศึกษาพระพุทธศาสนายังประเทศไทย แล้วกลับไปฟื้นฟูพระพุทธศาสนายังบ้านเมืองของตน ด้วยการเปิดโรงเรียนสอนพระปริยัติธรรมชั้นสูงขึ้นในกรุงพนมเปญ และได้มีการนำเอาพระพุทธศาสนาเถรวาทนิกายธรรมยุตจากประเทศไทยไปประดิษฐานยังประเทศกัมพูชาเป็นครั้งแรกในคราวเดียวกันนี้ด้วย

การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศกัมพูชาในปัจจุบัน

ใน พ.ศ. ๒๕๑๐ ประเทศกัมพูชาตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศฝรั่งเศส ทำให้พระพุทธศาสนาขาดการบำรุงจึงเสื่อมลงอย่างมาก ต่อมาเมื่อได้รับเอกราชใน พ.ศ. ๒๕๔๗ พระเจ้านโรดมสีหนุ จึงได้ประกาศให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ พระพุทธศาสนาจึงได้รับการทำนุบำรุงอีกครั้ง

เมื่อประเทศกัมพูชาตกอยู่ภายใต้การปกครองของระบอบคอมมิวนิสต์ เกิดสงครามกลางเมืองพระพุทธศาสนาจึงประสบกับภาวะวิกฤตอีกครั้ง พระสงฆ์ถูกคุกคาม วัดวาอารามถูกรื้อทำลาย ประชาชนเกิดความระส่ำระสาย พระพุทธศาสนาจึงเสื่อมถอยลงตามลำดับ

ปัจจุบันเมื่อประเทศกัมพูชาเปลี่ยนการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตย ภาวะทางการเมืองภายในประเทศมั่นคงขึ้น พระพุทธศาสนาจึงได้รับการทำนุบำรุงขึ้นอีกครั้ง โดยทางรัฐบาลกัมพูชาได้สนับสนุนให้ชาวพุทธเข้ามาบรรพชาอุปสมบท และส่งเสริมการศึกษา พระปริยัติธรรมแก่พระภิกษุสามเณรให้ได้รับการศึกษา เพื่อให้พระพุทธศาสนากลับมาเจริญรุ่งเรืองอีกครั้ง ปัจจุบันประชาชนกัมพูชาร้อยละ ๙๕ นับถือพระพุทธศาสนา และคณะสงฆ์แบ่งเป็น ๒ นิกาย คือ มหานิกายและธรรมยุติกนิกาย มีสมเด็จพระสังฆราชนิกายละ ๑ พระองค์

พระพุทธศาสนาในประเทศลาว

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศลาว

พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศลาวในสมัยของพระเจ้าฟ้างุ้ม (พ.ศ. ๑๘๙๖-๑๙๑๔) ปฐมกษัตริย์แห่งอาณาจักรล้านช้าง โดยการรับมาจากอาณาจักรกัมพูชา เนื่องจากพระนางแก้วยอดฟ้า พระมเหสีของพระเจ้าฟ้างุ้มเป็นธิดาของกษัตริย์ขอม และนับถือพระพุทธศาสนา เสด็จมาก่อนหน้านี้ เมื่อย้ายมาอยู่อาณาจักรล้านช้าง พระนางจึงนำพระพุทธศาสนาเข้ามาสู่อาณาจักรล้านช้างด้วย

การนำพระพุทธศาสนาไปประดิษฐานที่ล้านช้างในครั้งนั้น นอกจากจะมีพระเถระผู้แตกฉานในพระธรรมวินัย นักปราชญ์ราชบัณฑิต และข้าราชการบริวารสกุลต่าง ๆ ติดตามไปด้วยแล้ว พระเจ้าแผ่นดินขมยังได้พระราชทาน “พระบาง” ซึ่งเป็นพระพุทธรูปปางห้ามญาติมาด้วย เมื่อได้พระบางมาประดิษฐานที่ล้านช้างแล้ว จึงมีการเปลี่ยนชื่ออาณาจักรล้านช้าง เป็นอาณาจักร “หลวงพระบาง” ในเวลาต่อมา นับแต่นั้นมาพระพุทธศาสนาเฝ้าเจริญรุ่งเรืองอยู่ในอาณาจักรหลวงพระบางมาโดยลำดับ

ในสมัยของพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช (พ.ศ. ๒๐๙๑-๒๑๑๔) ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นมหาราชาองค์หนึ่งของประเทศลาว ได้อัญเชิญพระแก้วมรกตจากอาณาจักรล้านนา (เชียงใหม่) ไปประดิษฐานยังหลวงพระบาง ต่อมาเมื่อย้ายเมืองหลวงมาอยู่ที่เวียงจันทน์ก็ทรงนำเอาพระแก้วมรกตมาประดิษฐานไว้ที่กรุงเวียงจันทน์ ในสมัยของพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชนี้พระพุทธศาสนากล่าวได้ว่าเจริญขึ้นจนถึงขีดสุด เพราะทรงให้การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาในทุก ๆ ด้าน เฉกเช่นเดียวกับพระมหากษัตริย์ผู้ทรงทศพิธราชธรรมทั้งหลายในอดีต ดังนั้น วัดวาอาราม พระธาตุ

พระบาง พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมือง
ของประเทศลาว

เจดีย์ ตลอดจนถาวรวัตถุทางพระพุทธศาสนาของประเทศลาวเป็นอันมาก ส่วนใหญ่มักจะสร้างขึ้นในสมัยของพระองค์แทบทั้งสิ้น

ใน พ.ศ. ๒๔๓๖ เมื่อประเทศลาวตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศฝรั่งเศส พระพุทธศาสนาขาดการทำนุบำรุง จึงเสื่อมลงตามลำดับ แต่ประชาชนลาวก็ไม่ได้ละทิ้งพระพุทธศาสนา ยังคงมีวิถีชีวิตที่แนบแน่นอยู่กับพระพุทธศาสนาอย่างไม่เสื่อมคลาย

การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศลาวในปัจจุบัน

หลังจากที่ประเทศลาวได้รับเอกราช ใน พ.ศ. ๒๔๙๒ พระพุทธศาสนาประเทศลาวกับประเทศไทยมีความใกล้เคียงกัน ดังนั้น พระพุทธศาสนาในประเทศลาวจึงมีส่วนที่คล้ายคลึงกับประเทศไทย กล่าวคือ มีการจัดการปกครองทางคณะสงฆ์และการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมเช่นเดียวกันกับประเทศไทย นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรลาวยังระบุไว้ด้วยว่า “พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติและพระมหากษัตริย์เป็นเอกอัครศาสนูปถัมภก”

ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบคอมมิวนิสต์ ใน พ.ศ. ๒๕๑๘ สถาบันพระมหากษัตริย์ถูกยกเลิก พระพุทธศาสนาก็พบกับภาวะวิกฤตเช่นเดียวกับประเทศกัมพูชา กล่าวคือ พระสงฆ์ถูกคุกคาม วัดวาอารามขาดการทำนุบำรุงจนเสื่อมโทรมลงตามลำดับ แต่ประชาชนลาวก็ยังมีศรัทธาแนบแน่นอยู่กับพระพุทธศาสนา

ต่อมารัฐบาลลาวได้เล็งเห็นว่า พระพุทธศาสนาได้ฝังรากลึกลงในจิตใจของประชาชนลาวอย่างยากที่จะถอนถอนได้ อีกทั้งพระพุทธศาสนายังถือว่าเป็นเอกลักษณ์ประการหนึ่งของประเทศลาว รัฐบาลจึงได้หันมาฟื้นฟูและให้การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้กลับมาเจริญรุ่งเรืองอีกครั้งหนึ่งมาจนถึงทุกวันนี้

พระพุทธศาสนาในประเทศเวียดนาม

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเวียดนาม

จากบันทึกทางประวัติศาสตร์ของจีนระบุว่า พระพุทธศาสนาเข้ามาสู่ประเทศเวียดนามราวพุทธศตวรรษที่ ๘ หรือก่อนหน้าเล็กน้อย เนื่องจากจีนและเวียดนามมีความใกล้ชิดกันมาก เวียดนามจึงได้รับอิทธิพลด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ มาจากจีน รวมทั้งพระพุทธศาสนาหายานที่เจริญรุ่งเรืองอยู่ในประเทศจีนในขณะนั้น แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองในประเทศเวียดนามแต่อย่างใด

ต่อมาในสมัยของพระเจ้าดินห์โง่ดินห์ (พ.ศ. ๑๕๑๒) พระพุทธศาสนาหายานได้รับการฟื้นฟูขึ้นอีกครั้งและได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย และในราชวงศ์ต่อ ๆ มาก็ยังคงเจริญรุ่มตาม

พระราชจริยวัตรของพระเจ้าดินท์โงดินท์ กล่าวคือ มีการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาโดยการส่งทูตไปขอพระไตรปิฎกจากประเทศจีน บางพระองค์ถึงกับเสด็จออกผนวชเป็นพระภิกษุ พระพุทธศาสนาผ่านความเสื่อมและความเจริญมาโดยลำดับ จวบจนประเทศเวียดนามตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศฝรั่งเศสใน พ.ศ. ๒๔๒๖ พระพุทธศาสนาจึงได้รับความกระทบกระเทือนอย่างหนัก เนื่องจากพุทธศาสนิกชนส่วนมากถูกกดดันให้ไปเข้ารีตนับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก

โดยเฉพาะในสมัยของโงดินท์เตียม ซึ่งล้มเลิกระบอบกษัตริย์แล้วตั้งตนเป็นประธานาธิบดีคนแรกของเวียดนาม (พ.ศ. ๒๔๙๘) พระพุทธศาสนาถูกคุกคามอย่างหนัก เนื่องจากโงดินท์เตียมนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก จึงออกกฎหมายห้ามประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาทุกชนิด นอกจากนี้ยังห้ามใช้ธงธรรมจักรในวันสำคัญทางศาสนา สร้างความบีบคั้นให้แก่พระสงฆ์และชาวพุทธเป็นอย่างมาก ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๐๖ จึงเกิดวิกฤตการณ์ชาวพุทธขึ้น มีการประท้วงรัฐบาล มีคนบาดเจ็บและล้มตายเป็นจำนวนมาก พระสงฆ์และชาวพุทธบางส่วนได้ลี้ภัยออกไปอยู่ยังต่างประเทศ ในที่นี้รวมทั้งท่านดิช นัท ฮันห์ ซึ่งได้ลี้ภัยไปอยู่ที่ประเทศฝรั่งเศส และได้เผยแผ่พระพุทธศาสนาอยู่ที่หมู่บ้านพลัม ประเทศฝรั่งเศส จนได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายอยู่ในประเทศตะวันตกมาตราบทุกวันนี้

การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเวียดนามในปัจจุบัน

หลังจากที่โงดินท์เตียมถูกโค่นอำนาจใน พ.ศ. ๒๕๐๖ ชาวพุทธทั้งฝ่ายมหายานและเถรวาทก็เร่งฟื้นฟูพระพุทธศาสนา โดยการจัดประชุมใหญ่ขึ้นที่กรุงไซ่ง่อนแล้วรวมกันเป็นหนึ่งเดียวใช้ชื่อว่า “สหพุทธจักรเวียดนาม” พระพุทธศาสนาจึงได้รับการทำนุบำรุงขึ้นตามลำดับ กระทั่งพรรคคอมมิวนิสต์ได้เข้ายึดครองประเทศ พระพุทธศาสนาจึงถูกคุกคาม และชาวพุทธถูกบีบคั้นในทุก ๆ ด้านจนเกิดความระส่ำระสายขึ้นมาอีกครั้ง

ภายหลัง พ.ศ. ๒๕๓๐ รัฐบาลเวียดนามได้เปิดประเทศเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับนานาชาติประเทศ จึงได้ปรับท่าทีต่อพระพุทธศาสนาใหม่ มีการโอนอ่อนผ่อนตามในเรื่องการนับถือพระพุทธศาสนามากขึ้น มีการเร่งฟื้นฟูพระพุทธศาสนาและวัดวาอารามต่าง ๆ เพื่อเปิดรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้เมื่อต้น พ.ศ. ๒๕๔๘ ทางรัฐบาลเวียดนามยังได้อาราธนา**ท่านดิช นัท ฮันห์** ซึ่งพำนักอยู่ในประเทศฝรั่งเศสกลับมาจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนายังมาตุภูมิในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งได้รับความสนใจจากชาวพุทธทั้งภายในประเทศและ

เจดีย์ทรงกังแปดเหลี่ยม วัดเทียนมู่
พุทธสถานในประเทศเวียดนาม

ต่างประเทศที่เดินทางเข้าร่วมในพิธีดังกล่าวเป็นจำนวนมาก นับเป็นนิมิตหมายที่ดีของพระพุทธศาสนาในประเทศเวียดนามที่จะได้รับการทำนุบำรุงให้กลับมาเจริญรุ่งเรืองอีกครั้ง

พระพุทธศาสนาในประเทศอินโดนีเซีย

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศอินโดนีเซีย

ประเทศอินโดนีเซียมีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม แต่มีหลักฐานปรากฏอย่างเด่นชัดว่า ดินแดนแถบนั้นในอดีตพระพุทธศาสนาเคยเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมากในสมัยอาณาจักรศรีวิชัย ซึ่งอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ครั้งนั้นอาณาจักรศรีวิชัยมีอาณาบริเวณครอบคลุมมาถึงภาคใต้ของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซียทั้งประเทศ พระพุทธศาสนาที่เจริญรุ่งเรืองอยู่ในภูมิภาคนี้เป็นพระพุทธศาสนาเถรวาท ศาสนสถานที่สำคัญอันบ่งบอกถึงความยิ่งใหญ่ของพระพุทธศาสนาในครั้งนั้น คือ “พระเจดีย์บุโรพุทโธหรือบรมพุทโธ” นอกจากนี้ยังมีถาวรวัตถุต่าง ๆ อีกมากมายที่ค้นพบ ล้วนแล้วแต่เป็นศิลปะของพระพุทธศาสนาเถรวาทแบบทั้งสิ้น

พระพุทธศาสนาเถรวาทเจริญรุ่งเรืองอยู่ในอาณาจักรศรีวิชัยมาโดยลำดับ จนถึงพุทธศตวรรษที่ ๑๖ จึงเสื่อมลงเมื่ออาณาจักรศรีวิชัยเสื่อมอำนาจ ต่อมาศาสนาพราหมณ์-ฮินดู จึงรุ่งเรืองขึ้นมาแทนที่ และในพุทธศตวรรษที่ ๒๐ ศาสนาอิสลามจึงได้รับการสนับสนุนให้รุ่งเรืองอยู่ในภูมิภาคนี้ เนื่องจากกษัตริย์ในยุคนี้ได้หันไปนับถือศาสนาอิสลาม จึงประกาศให้ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ พร้อมกับห้ามเผยแผ่ศาสนาอื่น ๆ ในอาณาจักรของตน ด้วยเกรงราชภัยประชาชนจำนวนมากจึงพากันหันไปนับถือศาสนาอิสลาม ทำให้ศาสนาอิสลามเจริญรุ่งเรืองอยู่ในประเทศอินโดนีเซียมาตราบจนทุกวันนี้

พระเจดีย์บุโรพุทโธเป็นศาสนสถานที่สำคัญ

ที่บ่งบอกถึงการแผ่ขยายของพระพุทธศาสนาในประเทศอินโดนีเซีย

การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศอินโดนีเซียในปัจจุบัน

ปัจจุบันแม้จะมีการพยายามฟื้นฟูพระพุทธศาสนาเถรวาทขึ้นในประเทศอินโดนีเซียอีกครั้ง โดยการริเริ่มของพระสงฆ์ชาวศรีลังกาและพระสงฆ์ชาวชวาที่ได้รับการอุปสมบทจากฝ่ายเถรวาท ที่พยายามชักชวนชาวพุทธทั่วโลกให้เข้าไปช่วยกันกอบกู้พระพุทธศาสนาให้กลับมาเจริญรุ่งเรืองอีกครั้ง โดยยึดเอาบุโรพุทโธเป็นศูนย์กลางในการประกอบกิจกรรมทางศาสนา มีการตั้งสมาคมชาวพุทธขึ้นมาหลาย ๆ แห่ง โดยมีสำนักงานใหญ่อยู่ในกรุงจาการ์ตาของประเทศอินโดนีเซีย แต่ก็ไม่ค่อยได้รับความสนใจจากประชาชนชาวอินโดนีเซียเท่าที่ควร แม้ว่าจะมีวัดทางพระพุทธศาสนาเกิดขึ้นในประเทศอินโดนีเซียกว่า ๑๕๐ วัด มีพุทธศาสนิกชนประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ คน และมีกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง

พระพุทธศาสนาในประเทศมาเลเซีย

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศมาเลเซีย

นักประวัติศาสตร์สันนิษฐานว่า พระพุทธศาสนาเถรวาทเข้าสู่ประเทศมาเลเซียประมาณพุทธศตวรรษที่ ๓ เมื่อครั้งพระเจ้าอโศกมหาราชส่งสมณทูตออกประกาศพระศาสนา แต่คาดว่าคงมีผู้นับถือไม่มากนัก ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ประเทศมาเลเซียตกเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรศรีวิชัย ฉะนั้นจึงได้รับอิทธิพลพระพุทธศาสนามาจากศรีวิชัย และได้เจริญรุ่งเรืองอยู่ในแถบนั้นมาโดยลำดับ

ต่อมาจึงได้รับเอาพระพุทธศาสนาเถรวาทจากกรุงสุโขทัย ในสมัยที่พ่อขุนรามคำแหงมหาราชแผ่พระราชอาณาเขตลงทางตอนใต้ แต่เนื่องจากพระพุทธศาสนาหายานได้ฝังรากลึกมาอย่างยาวนาน พระพุทธศาสนาเถรวาทจึงไม่ค่อยได้รับความนิยมเท่าไรนัก เมื่ออาณาจักรศรีวิชัยเสื่อมลงหมู่เกาะต่าง ๆ ได้ประกาศแยกตัวเป็นอิสระ มีการตั้งเป็นประเทศขึ้น ภายหลังศาสนาอิสลามได้เข้าไปมีอิทธิพลในดินแดนแถบนี้ ผู้นำประเทศได้หันไปนิยมนับถือศาสนาอิสลาม และยกศาสนาอิสลามให้เป็นศาสนาประจำชาติ ทำให้พระพุทธศาสนาเสื่อมลงเป็นลำดับ

เมื่อประเทศมาเลเซียตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษใน พ.ศ. ๒๔๒๓ ได้มีการพยายามนำเอาพระพุทธศาสนาหายานจากประเทศจีนเข้าไปเผยแผ่ แต่ก็ไม่ได้รับความสำเร็จเท่าที่ควร เมื่อประเทศมาเลเซียได้รับเอกราชใน พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้มีการพยายามฟื้นฟูพระพุทธศาสนาเถรวาทขึ้นอีกครั้ง โดยการนำของชาวพุทธจากประเทศศรีลังกา ประเทศไทย และประเทศพม่า ทำให้พระพุทธศาสนาเถรวาทยังคงอยู่ในประเทศมาเลเซียมาจนถึงปัจจุบัน

การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศมาเลเซียในปัจจุบัน

ปัจจุบันชาวพุทธในประเทศมาเลเซียมีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่เป็นเชื้อชาติจีน ไทย และพม่า ที่ยังคงนับถือพระพุทธศาสนาทั้งมหายานและเถรวาทปะปนกัน และมีการรวมตัวกันเพื่อสร้างองค์กรเครือข่ายชาวพุทธขึ้นหลาย ๆ องค์กร เช่น ยูวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย สมาคมผู้สอนพระพุทธศาสนา สมาคมชาวพุทธแห่งประเทศไทย ศูนย์สมาธิวิปัสสนาแห่งชาวพุทธมาเลเซีย และพุทธสมาคมในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้ยังมีการพยายามสร้างวัดใหม่ ๆ ขึ้นในประเทศมาเลเซีย ปัจจุบันมีวัดทั้งมหายานและเถรวาทอยู่ในประเทศมาเลเซียราว ๘๐ วัด เป็นศูนย์รวมชาวพุทธทั้งชาวจีน ชาวไทย และชาวพม่า โดยมีวัดไทยที่สำคัญ ๆ อยู่หลายวัด เช่น วัดเชตวัน วัดไชยมงคลาราม เป็นต้น

พระพุทธศาสนาในประเทศสิงคโปร์

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสิงคโปร์

เนื่องจากประเทศสิงคโปร์เคยเป็นส่วนหนึ่งของประเทศมาเลเซีย เพิ่งแยกตัวออกมาตั้งเป็นประเทศเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ ดังนั้นการเข้าสู่ประเทศสิงคโปร์ของพระพุทธศาสนาจึงมีลักษณะเช่นเดียวกับประเทศมาเลเซีย กล่าวคือ ชาวพุทธส่วนใหญ่ซึ่งเป็นชาวจีนนิยมนับถือพระพุทธศาสนามหายาน และมีบางส่วนที่มาจากประเทศไทย ประเทศลาว และประเทศพม่า ที่นิยมนับถือพระพุทธศาสนาเถรวาท อย่างไรก็ตาม ชาวพุทธในประเทศสิงคโปร์ยังมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับคนที่นับถือศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ และศาสนาฮินดูในประเทศนี้ แต่ชาวพุทธที่อยู่ในประเทศสิงคโปร์ก็ยังดำเนินกิจกรรมทางพระพุทธศาสนากันอย่างจริงจังและต่อเนื่องมาโดยตลอด เช่น มีการแปลคัมภีร์และเอกสารทางพระพุทธศาสนาออกเป็นภาษาต่าง ๆ มีการตั้งองค์กรทางพระพุทธศาสนาขึ้นมาหลาย ๆ องค์กรเช่นเดียวกับที่ดำเนินการกันอยู่ในประเทศมาเลเซียจึงทำให้พระพุทธศาสนาในประเทศสิงคโปร์มีความแน่นแฟ้นมั่นคงพอสมควร

การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศสิงคโปร์ในปัจจุบัน

ปัจจุบันประเทศสิงคโปร์มีวัดทางพระพุทธศาสนาอยู่ราว ๑๑๒ วัด ส่วนใหญ่เป็นวัดของฝ่ายมหายาน ในจำนวนนี้มีวัดไทยอยู่ราว ๒๐ วัด วัดไทยที่สำคัญมี ๒ วัด คือ วัดอานันทเมตยาราม และวัดป่าเลไลยก์ เป็นศูนย์รวมใจของชาวพุทธไทยในประเทศสิงคโปร์

ใบอนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

เลขที่ ๕๖/๒๕๕๙

วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑ ของ บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด เรียบเรียงโดย พระมหาวิมลชัย วชิรเมธี และ
พระมหามรวิชัย ชาคเรเมธี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษา
๕ ปี นับตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๙ ถึงปีการศึกษา ๒๕๖๓

(นายการุณ สกุลประดิษฐ์)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หมายเหตุ

- หลังจากได้รับใบอนุญาตแล้ว หากตรวจพบเหตุที่ทำให้หนังสือที่ได้รับใบอนุญาตนี้มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน ขอสงวนสิทธิ์ให้ผู้ออกใบอนุญาตแจ้งเตือนผู้รับใบอนุญาตปรับปรุงแก้ไขภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จด้วยเหตุใดก็ตามในระยะเวลาที่กำหนดให้นี้ ให้ถือว่าใบอนุญาตนี้สิ้นสุด
- ใบอนุญาตฉบับนี้ใช้ได้เฉพาะหนังสือเท่านั้น และไม่ให้นำใบอนุญาตนี้ไปพิมพ์ในหนังสือเรื่องอื่นที่มีได้รับอนุญาตเป็นอันขาด

พระพุทธศาสนา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

2427002140

MAC EDUCATION

www.MACeducation.com

9 786163 450913

ราคา ๒๐ บาท